

PROGRAM

Drugi obieg wydawniczy w PRL
na tle historii samizdatu
w państwach bloku sowieckiego
po 1956 roku

31 MAJA 2012

9.00–9.05 – otwarcie konferencji – dr Łukasz Kamiński – Prezes Instytutu Pamięci Narodowej

9.05–11.00 – Sesja I – DRUGI OBIEG A OPOZYCJA

Prowadzenie – dr Małgorzata Choma-Jusińska (Polska)

- Drugi obieg. Samizdat, bibuła, wydawnictwa podziemne – wokół definicji z perspektywy leksykografii – dr Dorota Pazio-Wlazłowska (Polska)
- Piłsudski, Miłosz, Arendt... Co czytała opozycja? – Natalia Jarska (Polska)
- Prasa podziemna w systemie komunikowania społecznego w okresie stanu wojennego – dr Roman Wróblewski (Polska)
- Kolportaż prasy podziemnej jako forma aktywności opozycyjnej w latach 1981–1989 – Jan Olaszek (Polska)
- „Karton z bibułą”. Prywatne kolekcje pism drugiego obiegu jako źródło do badań nad siecią kolportażu (na wybranych przykładach) – Beata Szmytkowska (Polska)
- Dyskusja

11.00–11.15 – przerwa kawowa

11.15–12.30 – Sesja II – STUDIA PRZYPADKÓW (część I)

Prowadzenie – dr Grzegorz Waligóra (Polska)

- „Biuletyn” i „Informator” – wydawnictwa organizacji „Ruch” (1969–1970) – Piotr Byszewski (Polska)
- „Biuletyn Informacyjny KOR” (1976–1980) – prof. Andrzej Friszke (Polska)
- Niezależna prasa studencka (1980–1981) – próba charakterystyki – Kamil Dworaczek (Polska)
- Dyskusja

12.30–12.45 – przerwa kawowa

12.45–14.00 – Sesja II – STUDIA PRZYPADKÓW (część II)

Prowadzenie – dr Grzegorz Waligóra (Polska)

- Zespoły Drukarskie Vega. Podziemna działalność wydawnicza w Kielcach w latach 1983–1985 – prof. Włodzimierz Batóg (Polska)/Andrzej Karyś (Polska)
- „Słowo Podziemne” (1982–1984) i jego twórca Edward Kirpluk – Andrzej W. Kaczorowski (Polska)
- Komunistyczny drugi obieć? Bezdebitowe druki nurtu dogmatycznego w PZPR – Przemysław Gasztold-Seń (Polska)
- Dyskusja

14.00–15.30 – przerwa

15.30–16.40 – Sesja III – ZACHÓD I EMIGRACJA (część I)

Prowadzenie – dr Paweł Sowiński (Polska)

- Odbiór polskich wydawnictw emigracyjnych i ich rola w Polsce rządzonej przez komunistów w latach 60. i 70. – prof. Alfred Reisch (Węgry)
- Wolne słowo z Zachodu. Program dystrybucji książek za żelazną kurtyną na przykładzie Polski (rekonesans badawczy) – dr Małgorzata Choma-Jusińska (Polska)
- Rola Instytutu Literackiego w Paryżu w kształtowaniu się drugiego obiegu wydawniczego w Polsce – Urszula Kowalczyk (Polska)
- Dyskusja

16.40–16.50 – przerwa kawowa

16.50–18.00 – Sesja III – ZACHÓD I EMIGRACJA (część II)

Prowadzenie – Przemysław Gasztold-Seń (Polska)

- Dolary na bibułę. Amerykańska pomoc finansowa dla drugiego obiegu wydawniczego w Polsce (1982–1989) – dr Patryk Pleskot (Polska)
- Pomoc amerykańska dla prasy podziemnej „Solidarności”. Rola związków zawodowych i National Endowment for Democracy – Arch Puddington (USA)
- Zanim powstał Internet, Facebook i Twitter. Jak „Solidarność” wykorzystywała zachodnią technologię aby pokonać komunizm – Benjamin B. Fisher (USA)
- Dyskusja

18.00–18.15 – Przerwa kawowa

18.15–20.00 – Sesja IV – SŁUŻBA BEZPIECZEŃSTWA NA TROPIE

Prowadzenie – dr Patryk Pleskot (Polska)

- Stosunek SB do niezależnego ruchu wydawniczego w latach 1976–1980 – dr Grzegorz Waligóra (Polska)

- Stosunek Służby Bezpieczeństwa do drugiego obiegu i podejmowane wobec niego działania operacyjne w latach 70. na przykładzie Wydawnictwa im. Konstytucji 3 Maja – Justyna Błażejowska (Polska)
- Służba Bezpieczeństwa wobec pism i wydawnictw drugiego obiegu w latach 1980–1990 – Grzegorz Wołk (Polska)
- Działania SB wobec drugiego obiegu w okresie stanu wojennego na przykładzie Wydawnictwa im. gen. „Nila”-Fieldorfa – dr Cecylia Kuta (Polska)
- Nauka na usługach bezpieki – kryminalistyczna ekspertyza dokumentów – Igor Kordas (Polska)
- Dyskusja

1 CZERWCA 2012

9.00–10.15 – **Sesja V – SAMIZDAT** (część 1)

Prowadzenie – dr Jan Skórzyński (Polska)

- Samizdat na wyższych uczelniach ZSRS w drugiej połowie lat 50. i pierwszej połowie lat 60. – Alexander Zhidchenko (Rosja)
- Krytyczne wydanie „Kroniki wydarzeń bieżących” i nowe perspektywy badań nad fenomenem samizdatu – Gennady Kuzovkin (Rosja)
- Samizdat – rosyjscy Żydzi i spotkanie z Zachodem – prof. Dmitry Shlapentokh (USA)
- Dyskusja

10.15–10.30 – Przerwa kawowa

10.30–12.00 – **Sesja V – SAMIZDAT** (część 2)

Prowadzenie – prof. Vilem Precan (Republika Czeska)

- Doświadczenie czechosłowackie: drugi obieg wydawniczy, wydawnictwa podziemne i emigracyjne. Zagrożenia związane z dystrybucją wydawnictw drugoobiegowych w kraju, oraz przerzutami do i z Czechosłowacji – dr Marie Neudorflva (Republika Czeska)
- Drugi obieg wydawniczy na Węgrzech a Służba Bezpieczeństwa – Alexandra Botyánszki (Węgry)
- Organizacja i funkcjonowanie drugiego obiegu wydawniczego w Litewskiej SRS – Monika Kareniauskaitė (Litwa)
- Rozpowszechnianie wydawnictw drugoobiegowych jako forma intelektualnego sprzeciwu mniejszości etnicznych w ZSRS (doświadczenie kirgiskie) – prof. Osmonakun Ibraimov (Republika Kirgiska)
- Dyskusja

12.00–13.30 – Przerwa

13.30–15.30 – Sesja VI – PERSPEKTYWA PORÓWNAWCZA

Prowadzenie – dr János Tischler (Węgry)

- Polskie i ukraińskie wydawnictwa opozycyjne a walka o wolność słowa (1956–1989) – Katarzyna Litwin (Polska), Kamil Szpyt (Polska)
- Kobiety samizdatu – Karolina Mendrela (Polska)
- Myśl polityczna samizdatu – Piotr Wciślik (Polska/Węgry)
- Przenikanie wydawnictw drugoobiegowych do sfer życia oficjalnego – dr Christian Domnitz (Niemcy)
- Dlaczego Polska? Czynniki rozwoju podziemnego ruchu wydawniczego w PRL – Katarzyna Ziętał (Polska)
- Dyskusja

15.30–15.45 – Przerwa kawowa

15.45–17.15 – Sesja VII – RUCH SPOŁECZNY

Prowadzenie – prof. Andrzej Friszke (Polska)

- Drugi obieg wydawniczy lat 70. i 80. jako element ruchu społecznego – zastosowanie socjologicznej teorii ruchów społecznych do analizy opozycji w Polsce – dr Adam Mielczarek (Polska)
- Podziemny rynek. Drugi obieg wydawniczy lat 80. w perspektywie nowej socjologii gospodarczej – Mateusz Fałkowski (Polska/Niemcy)
- Drugi obieg wydawniczy a sfera oficjalna – punkty styeczne i komplikacje – dr Paweł Sowiński (Polska)
- Niezależne wydawnictwo jako sposób na życie w schyłkowym okresie PRL. Czy jest potrzeba poszukiwań historycznych i demistyfikacji drugiego obiegu? – Jarosław Malik (Polska/Kanada), dr hab. Grzegorz Miernik (Polska)
- Dyskusja

17.15–17.30 – Przerwa kawowa

17.30–19.30 – Dyskusja panelowa – ZNACZENIE DRUGIEGO OBIEGU WYDAWNICZEGO W PRL

Prowadzenie: Jan Olaszek

Uczestnicy: prof. Andrzej Friszke, dr Jan Skórzyński, dr Paweł Sowiński, dr János Tischler, dr Grzegorz Waligóra

19.30–19.45 – Podsumowanie i zakończenie konferencji